

Wetlands: effectieve bescherming nu!

P. Nijhoff

Wetlands, wij koesteren ze als natuurgebieden van nationaal en internationaal belang, als de gouden randen van de zee, laatste vlucht- en rustplaats voor trekvogels die geen weet hebben van grenzen.

Wetlands, dat is water en land, land en water: daar, op de grens van droog en nat hebben wij Hollanders kans gezien een bestaan op te bouwen, een samenleving te ontwikkelen die óók van geen grenzen schijnt te weten.

Het lijkt wel of er geen einde komt aan de aantasting en vernietiging van onze waterrijke gebieden! Ik noem u in vogelvlucht: aanleg van een olie/gasleiding door de Waddenzee, inpoldering van 900 ha zomerpolder bij Ferwerderadeel, gasboring bij het vogeleiland Griend, havenontwikkeling in het Eems/Dollard-estuarium, plannen voor inpoldering van het Markermeer en zelfs het nemen van risico's voor het Oosterscheldemilieu door bezuinigingen op stormvloedkering en compartimenteringsdammen.

En ook: aantasting van de laatste schorren langs de Westerschelde, woningbouw in het Markiezaatsmeer, doorsnijding van onze uiterwaarden voor zeebaksdruwaart, vèrgaande ontwatering van de resterende natte graslanden overal in ons lage land; er is de alom aanwezige gifsluier van verontreiniging en eutrofiëring; tenslotte het actief bevorderen dan wel toelaten van export van kennis die bijdraagt tot de aantasting en vernietiging van wetlands in Europa en andere werelddelen.

Maar, hebben wij dan niets bereikt? Zeker, de Staat en de particuliere natuurbeschermingsorganisaties hebben

duizenden hectaren door aankoop veiliggesteld. En er is een planologische kernbeslissing over de Waddenzee, een Ramsar Conventie, een Europese Vogelrichtlijn, een Natuurbeschermingswet, een Relatienota en een Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud met o.a. een natuurbehoudsdoelstelling voor grote wateren — zoals de Waddenzee en de Oosterschelde — en nog veel meer. Maar toch . . .

Als particuliere natuur- en milieubeschermingsorganisaties moeten wij helaas constateren dat die bergen papier en goede voornemens ontoereikend zijn. In de praktijk houdt de politieke besluitvorming immers onvoldoende rekening met het essentiële belang van het behoud en de versterking van duurzame ecosystemen zoals de wetlands. De besluiten en plannen die ik u opsomde zijn even zovele voorbeelden van het kiezen voor economisch gewin op korte termijn ten koste van fundamentele waarden op lange termijn.

Dit is een kortzichtige politiek, waarbij compromis op compromis wordt gestapeld en waarbij uiteindelijk een fractie dreigt over te blijven van wat er was.

Als particuliere natuur- en milieubeschermingsorganisaties vinden wij dat het zo niet langer kan. Oppervlakte en verscheidenheid van de wetlands in Nederland vormen een unieke situatie, maar . . . zij worden schaars, zelfs hier!

Wat blijft ervan over als onze regering, ondanks internationale verdragen, zich veroorlooft ze zo in de waagschaal te stellen? Wat zeggen wij — die altijd zo graag spreken van Nederland als gidsland voor anderen — als ons dit handelen voor de voeten wordt geworpen? Waar staan wij als wij zouden willen wijzen op de onwenselijkheid van aantasting van wetlands elders ter wereld, bijvoorbeeld in het kader van ontwikkelingssamenwerking?

Een ommekeer in het beleid is nú nodig. Het politieke besef moet doorbreken dat prioriteiten anders moeten worden gelegd, dat internationale juridische verplichtingen moeten worden nagekomen en dat internationale morele beloften moeten worden vervuld.

Wij vragen geen nieuwe, tijdrovende onderzoekprogramma's, geen nieuwe en even tijdrovende beleidsexercities. Neen, wij vragen politieke ruggraat: nu instaan voor eerder geformuleerd beleid. Dat wil zeggen: natuur-

waarden in wetlands opvatten als randvoorwaarden voor economische ontwikkeling en private belangen en daar ook concrete beleidsbeslissingen aan verbinden.

Dat betekent een actief, een initiërend en vooral stimulerend wetlandsbeleid. Het is van veel belang dat door de centrale overheid een lijst wordt opgesteld en geautoriseerd van de gebieden die in Nederland voldoen aan de internationaal vastgelegde criteria van de Conventie. Die lijst zal op verschillende manieren richting moeten geven aan een actief beleid en richtsnoer moeten zijn bij allerhande overleg: interdepartementaal, met lagere overheden, met onze volksvertegenwoordiging, met diverse maatschappelijke groeperingen.

De overtuigingskracht die daarvoor vereist is zal ook en vooral moeten worden ontleend aan een actief voorlichtings- en educatiebeleid: de Nederlandse bevolking zal echt moeten gaan warmlopen voor het belang en de schoonheid van onze waterrijke gebieden. Intussen zal de successievelijke aanmelding van deze gebieden met kracht moeten worden geëffectueerd.

Nederlandse wetlands die aan de internationale criteria voldoen moeten een effectieve bescherming genieten van de Nederlandse wetgeving, m.n. de Natuurbeschermingswet, de milieuwetgeving en maatregelen op het gebied van de ruimtelijke ordening.

Onze regering is tenslotte via overheids- of semi-overheidsinstanties in zowel uitvoerende als financiële zin betrokken bij export van waterbouwkundige kennis. Zij dient erop toe te zien dat deze Nederlandse instanties ook elders ter wereld handelen in overeenstemming met de Ramsar Conventie. Een toetsing door middel van milieu-effectrapportage is daarvoor een eerste vereiste.

Dat betekent kortom: de Conventie serieus nemen en met kracht ontwikkelen tot een initiërend en stimulerend beleidsinstrument; maar ook meer bekendheid geven aan het belang en de schoonheid van wetlands; en uiteindelijk de daadwerkelijke veiligstelling en een blijvend behoud van die wetlands, een bijzonder type natuurgebied waarvoor juist ons land zo'n grote verantwoordelijkheid draagt.

P. Nijhoff
Stichting Natuur en Milieu
Donkerstraat 17
3511 KB Utrecht

